

ΓΙΜΝ ΤΗΣ ΣΥΝΑΡΜΟΝΗΣ
ΕΤΗΣΙΑ.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ.

ΑΙ ΣΥΝΑΡΜΟΜΑΙ ΓΙΝΟΝΤΑΙ.

Παρά τοις Κ. Κ. Διδασκασίαις
καί τοις επιστάταις τῶν Τα-
χυδρομείων ἐν τῇ ἡμετέρῃ.
Ἐν δὲ τῇ ἀλλοδαπῇ παρά τοις
Κ. Κ. Ἑλλησιν. Προξέναις
καί τοις ἰδιαιτέροις ἐπιρο-
πίαις τοῦ ἔθους.

Αἰτ. τῶ ἰσοπερικῶν ἄρ. 12.
Αἰτ. τῶ ἰσοπερικῶν * 15.

Συντάσσεται ὑπὸ Δ. Παπαζῆ
καί ἐκδίδεται ἐνθάδε αὐτοῦ καί
διὰ τοῦ ἰδίου ἐπιχειρήματι πᾶσα
δοσοληψία αὐτῆν ἀφορᾷ.
Γιὰ τὴν καταχώρησιν ἀγγε-
λιῶν λέπτ. 15 ὁ στίχος.

Ὅχι οἱ πολλοὶ, ἀλλ' οἱ γρησίμα ἀναγιγνώσκοντες εἰσι σπουδαῖοι.
(ΑΡΙΣΤΗΤΗΣ).

* Ἐκδίδεται ἐπιπλέον τῆς ἰσθμο-
μέθου.

Ἀθήναι, τὴν 11 Ἰουλίου 1854.

Περὶ τοῦ πολιτεύματος τῆς Κρήτης ἐν συνόψει.

Οἱ κοινωνικοὶ καὶ πολιτικοὶ θεσμοὶ τῆς Κρήτης ἦσαν τόσῳ τελείως δωρικῶν χαρακτήρος καὶ οὕτω προσόμοιοι τοῖς ἐν Σπάρτῃ, ὥστε ἐγενήθη παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἀμφισβήτησις ἀν οἱ ταύτης ἐγένοντο κατὰ μίμησιν τῶν ἐκείνης ἢ τὸ ἀνάπαλιν. Ὁ ἱστορικός, ἔφορος (παρὰ Στράβ. I. 482) μα. τυρεὶ διαρρήδην, ὅτι, τὸ σπαρτιατικὸν πολίτευμα ἔσχε μὲν τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ ἐκ Κρήτης, ἀλλὰ συνεπληρώθη καὶ ἐτελειοποιήθη ἐν Σπάρτῃ. Ὅθεν τοῦ Muller (Δωριεὶς Γ. I. 8) ἡ βεβαίωσις, ὅτι τὸ ἐπὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ Δωρικῶν φύλου θ μελιωθὲν πολίτευμα διετυπώθη ἐν αὐτῇ πρώτον προσηκόντως, ἀπλούστερον δὲ καὶ ἀρχαιώτερον ἢ μεταγενεστέρως ἐν Σπάρτῃ, φαίνεται λίαν εὐλογος. Καθ' ὅσον μάλιστα γνωρίζομεν βεβαίως ὅτι ἐν Κρήτῃ ὑπῆρχον διάφοροι Δωρικαὶ πόλεις, ὧν αἱ πολιτικαὶ διατάξεις τοσοῦτω ἀλλήλαις ὁμοίαιον, ὥστε ἐν ταῖς πᾶσιν ἀπεδίδοτο πολίτευμα (Ghirliwall. ἱστορ. Ἑλλ. τομ. Α σελ. 284). Κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους, ὧν ἱστορικὴ τις περιεσώθη μνήμη, ὑπῆρχεν ἐνταῦθα ἀριστοκρατία ἐκ τριῶν ὁμοταγῶν συγκειμένη σωματίων, τοὺς κόσμους, τὴν γερούσιαν καὶ τὴν ἐκκλησίαν. Οἱ κόσμοι ἦσαν 10 τὸν ἀριθμὸν, καὶ παραβάλλονται ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους (Πολιτ. Β. 7) τοῦ ἑφόρου (παρὰ Στράβ. ἀνωτ.) καὶ τοῦ Κικέρωνος (de Rep. ii 33) τοῖς ἐν Σπάρτῃ ἑφόροις. Ἄλλ' ὁ Muller ἀπ' ἐναντίας τούτων παρομοιάζει αὐτοὺς τοῖς βασιλεῦσι τῆς Σπάρτης, θέλων αὐτοὺς διαδεξαμένους τὰ ἔργα τῆς παλαι βασιλείας, ἧτις, κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη, (αἰνιττόμενον ἴσως τὸν Μίνωα) ὑπῆρχε ποτε ἐν Κρήτῃ. Οἱ δέκα αὐτοὶ κόσμοι ἤρουντο οὐχὶ ἐκ τοῦ πληθους ἀλλ' ἐκ γενῶν τινῶν ἢ οἰκῶν, ἐχόντων ἴσως καθαρωτέραι τῶν ἄλλων Δωρικῆν ἢ Ἀχαϊκῆν καταγωγήν. Ὁ πρῶτος αὐτῶν κατὰ τὸν βαθμὸν ἐκαλεῖτο πρωτόκοσμος, καὶ ἐκ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἐπωνομάζετο τὸ ἔτος. Διόκουν οὗτοι τὰ τοῦ πολέμου καὶ διεύθυνον τὰ πράγματα τῆς πολιτείας μετὰ τῶν ἐκπροσώπων καὶ ἀπεσταλμένων τῶν πόλεων, χρώμενοι οὐμβούλοις τοῖς γέρουσι εἰς τὰς πράξεις αὐτῶν τὰς μάλλον σπουδαίας. Κατὰ τοὺς μετὰ τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον χρόνους, ἐνήργουν οὗτοι ἔργα τινὰ παρόμοια τοῖς περὶ εἰσπραγῆς δικῶν εἰς τὰ δικαστήρια τῶν Ἀθηναίων ἀρχόντων. (Muller ἀνωτ.). Ἡ τῶν κόσμων ἀρχὴ ἦν ἐνιαύσιος, παρητεῖτο δὲ ὁ ἕλεων καὶ ἐν τῷ μεταξύ τοῦ ἔτους, καὶ ἀπεβάλλετο ὑπὸ τῶν συνεταίρων αὐτοῦ ὁ περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων αὐτοῦ πλημμελῆς φαινόμενος, ἢ ἄλλως ἀνάξιος τῆς ἀρχῆς κηριστάμενος ἐν περιστάσεσι τισι κατηγγέλλοντο οἱ τῶν καθηκόντων αὐτῶν ἀμελοῦντες. Καθόλου δ' εἰπεῖν, οἱ κόσμοι ἀπετέλουν τὴν ἐκτελεστικὴν καὶ ἀνωτάτην ἐξουσίαν ἐν ταῖς πλείσταις τῶν Κρητικῶν πόλεων.

Ἡ Γερούσια (γερωσία, γερωνία, γερωχία, γερώα), ἦτοι τὸ συμβούλιον τῶν γερόντων, Βουλὴ ὑπὸ τῶν Κρητῶν καλούμενον, συνέκειτο κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη (Πολιτ. Β. 7) ἐκ τριάκοντα γερόντων, κόσμων πρότερον διατελεσάντων καὶ τὰ ἄλλα δοκίμων κρινομένων (ἑφόρος ἀνωτ.). Ἦν δὲ ἰσόβιος ἀρχὴ, καὶ λέγεται ὅτι ἀπεφάσιζεν ἐπὶ πάντων τῶν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῆς ὑπαγομένων πραγμάτων κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτῆς γνώμην, οὐχὶ δὲ κατὰ τοὺς τύπους τῶν ἰσχυόντων νόμων. Λέγεται ἔτι ὅτι οἱ γέροντες ἦσαν ἀνεύθουνοι. Ἀλλὰ δὲν ἐξάγεται ἐντεῦθεν ὅτι δὲν ἐσέβοντο διὰ τοῦτο τὰ ἥθη καὶ ἔθιμα τοῦ τόπου, καὶ ὅτι δὲν ἐπενήργουν εἰς τὰς γνώμας αὐτῶν αἱ στερεαὶ καὶ ἀνεκαθεν ἰσχύουσαι παρὰ τῷ Δωρικῷ φύλῳ ἀρχαί. Εἰς τὰ μέγιστα τῶν πραγμάτων ἦσαν οὗτοι σύμβουλοι τῶν κόσμων.

Τὸ δημοκρατικὸν δὲ στοιχεῖον, τούτεστιν ἡ ἐκκλησία, οὐδεμίαν σχεδὸν δύναμιν εἶχε τῆς πολιτείας εἶχε. Αἱ προνομίαι αὐτῆς ἦσαν μάλλον τυπικαί διότι, ὡς ὁ Ἀριστοτέλης παρ-

τηρεῖ, δὲν ἐξετέλει αὐτῇ διοικητικὰ ἔργα, εἰμὴ ἐπεκύρου μόνον τὰ ψηφίσματα τῶν γερόντων καὶ τῶν κόσμων. Δὲν ὑπάρχει δὲ ἀπίθανον ὅτι συνεκαλεῖτο ἵνα δώσῃ τὸ κύρος αὐτῆς εἰς τὰ ψηφίσματα ταῦτα. Συνεπιφέρει μὲν τοῦτο τὴν ἰδέαν ὅτι εἶχεν αὐτῇ τὴν δύναμιν τῆς ἀρνήσεως τῆς συγκαταθέσεως, ἀλλὰ ἡ ἰσχὺς τῶν ἐθίμων καὶ τῶν ἠθῶν ἐκώλυε πάντως τὴν ἐνέργειαν αὐτῆς, ἴσως οὐδὲ κατὰ διάνοιαν ἐμελέτων τοιοῦτόν τι (Ghirliwall. ἱστορ. Ἑλλ. Α. 286. Gertling excursus ad Aristotel. Β. 7).

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω δῆλον καθίσταται ὅτι τὸ κρητικὸν πολίτευμα ἦν τὴν ἀρχὴν Δωρικὴ Ἀριστοκρατία, ἧτις ἐπὶ Ἀριστοτέλους, εἶχε μεταστῆ εἰς τὴν λεγομένην ὑπ' αὐτοῦ δυναστείαν, τούτεστι διοίκησιν ἐνεργουμένην ὑπ' ὀλίγων προνομίων, ὧν γενῶν. Τούτων δὲ ἐρίζοντων ἀλλήλοις, καὶ διαπολιτεύσεων ἐντεῦθεν φουμένων, αἷς καὶ ὁ δῆμος προσετίθετο, τὸ πολίτευμα παρεβιάζετο πολλάκις καὶ κατελύετο, καὶ ἐπὶ τῶν ἐρειπίων αὐτοῦ ἰδρύετο προσωρινὴ μοναρχία, ἢ μάλλον ἀναρχία. Οἱ κόσμοι ἀπεβάλλοντο ὄντως τῆς ἀρχῆς πολλάκις ὑπὸ μέγα ἰσχυόντων πολιτῶν καὶ μὴ θελόντων δίνας τῶν πεπραγμένων αὐτοῖς δοῦναι. Ἐπῆρχετο δὲ τότε ἡ λεγομένη ἀκοσμία, μὴ ὑπαρχόντων ἀνωτάτων ἐν τῇ πολιτείᾳ νομίμων ἀρχόντων. Ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Πολυβίου, λέγοντος ὅτι αἱ ἀρχαὶ ἦσαν παρὰ τοῖς Κρηταῖουσιν ἐπέτειοι καὶ δημοκρατικῆν εἶχον διάθεσιν, φαίνεται ὅτι ἡ ἀριστοκρατία ἦν τελείως καταλελυμένη. Ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς δείκνυσι καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα ὑφισταμένην διαφορὰν μετὰ τῶν νόμων τῆς Κρήτης καὶ τῶν τοῦ Λυκούργου θεσμῶν, οὓς ἕτεροι συγγραφεῖς πρὸς ἀλλήλους παρέβαλλον καὶ προσομοίους ἀπέδειξαν.

Ὁ Muller γνωματεύει ὅτι οἱ κόσμοι ἦσαν, καθ' ὅσον γνωρίζεται, οἱ πρῶτοι ἀρχόντες παρὰ πάσαις ταῖς πόλεσι τῆς Κρήτης, καὶ ὅτι τὰ πολιτεύματα τῶν πόλεων τούτων ἦσαν κατ' οὐσίαν ὁμοία ἀλλήλοις, ὡς δὲ δείκνυσιν ὅτι ἐπεκράτουν εἰς ταῦτα αἱ διαθέσεις τοῦ ἰσχυόντος, τούτεστι, τοῦ Δωρικῶν φύλου.

Αἱ κοινωνικαὶ σχέσεις τῶν Κρητῶν φαίνονται αἱ αὐταὶ ταῖς τῶν Σπαρτιατῶν οὐσαι. Οἱ κάτοικοι τοῦ ἐκδωρισθέντος μέρους τῆς νήσου διηροῦντο εἰς τρεῖς τάξεις, ἐλευθέρους, περιοίκους ἢ ὑπηκόους καὶ δούλους. Οἱ ἀποτελοῦντες τὴν δευτέραν τάξιν ὑπῆρχον ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Μίνωος, καὶ ἦσαν πάντως οἱ ἀπόγονοι τῶν κατακτηθέντων φύλων αἰχτηνῶν ἐν ταῖς περὶ τὰς πόλεις τῶν κατακτητῶν ἀγροῖς, καὶ, εἰ καὶ προσωπικῶς ἐλευθεροί, δὲν εἶχον τὰς προνομίας καὶ τὴν δύναμιν τῶν πολιτῶν, δὲν ἦσαν δεκτοὶ οὔτε εἰς τὴν διοίκησιν, οὔτε εἰς τὴν συντάξιν τῶν νόμων, οὐδὲ συνεχώρειτο αὐτοῖς ἡ γρησίαι πανοπλίας. Κατεῖχον μὲν γαίας τινάς, ἀλλ' ἀπέτιον δι' αὐτὰς ἔτησίως φόρον ἢ μίσθωμα ἐκ χωρίου τινός τοῦ Ἀθηναίου (Δ. 143) νομίζουσι τινες ὅτι ὁ φόρος ἦν αἰγυαῖος στατήρ κατὰ κεφαλὴν, ἐὰν ἡ φράσις τοῦ συγγραφέως τούτου «τῶν δούλων ἕκαστος» δηλοῖ καὶ τοὺς ἰδίως δούλους καὶ τοὺς περιοίκους καθόλου, ὡς μὴ ὄντας τελείους καὶ ἐλευθέρους πολίτας.

Οἱ δούλοι διηροῦντο εἰς δύο τάξεις, κοινούς καὶ ἰδιωτικούς· καὶ ἡ τῶν μὲν εἰς τὴν κοινὴν λεγομένην δουλείαν ἀνηκόντων τάξις ἐκαλεῖτο μνωά, μνωία, μνωία ἢ μνωία σύνοδος, οἱ τῶν ἰδιωτῶν δὲ δούλοι ἐκαλοῦντο Ἀφαμιῶται ἢ κληρώται. Οἱ Ἀφαμιῶται ἐκαλοῦντο οὕτω ἐκ τοῦ καλλιεργεῖν τὰς Ἀφαμίας, ἧτοι κλήρους γῆς τοῖς πολίταις ἀπονενεμημένοις, ὅθεν ἦσαν Ἀφαμιῶται (δούλοι) κατ' ἀγρὸν (Ἀθῆν. Γ. 263). Ἡ μνωία διακρίνεται ὑπὸ ἀκριβεστέρων συγγραφέων καὶ ἀπὸ τῶν περιοίκων καὶ ὅπὸ τῶν Ἀφαμιῶτων. Εἰκάζουσι δὲ ἐκ τούτου ὅτι πᾶσα πόλις ἐν Κρήτῃ εἶχε κοινὰ κτήματα καλλιεργου-

να ἦναι τοῦ λοιποῦ τύραννος τῆς παιδικῆς ἡλικίας, ὁ ἀναγνώστης δύναται νὰ ἐννοήσῃ ὅποσον πόσῃ ἀνακούφισιν παρέχει μισονωμένος τις περίπατος κατὰ δροσεράν τινα ἐσπέραν τοῦ θέρους εἰς τὴν κεφαλὴν, ἥτις ἤλγησε καὶ εἰς τὰ νεῦρα τὰ ὅποια ἠτόνησαν ἐνεκα τῆς πολυώρου καὶ πολυμόχθου δημοσίας διδασκαλίας.

Ἄποια εἰκὼν! « Ὁ τύραννος τῆς παιδικῆς ἡλικίας, » διαφυγὼν τὴν ἀνίαν καὶ τὸν θόρυβον, τὸ θάλαπος καὶ τὸν πινηγρόν ἀέρα τοῦ σχολείου του, τὰ δάκρυα καὶ τὰς τιμωρίας τοῦ ἀθλοῦ κράτους αὐτοῦ! Τίς ἔχων ταῦτα πρὸ ὀφθαλμῶν, θέλει ἀποφασίσῃ νὰ ἐκλέξῃ τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα; Ἄν δὲ ἡ κατανυκτικὴ καὶ γραφικὴ αὐτῆ διήγησις μέλλῃ νὰ πραγματωθῇ, πόσον γελοῖον εἶναι νὰ δυσχυρίζηται τις, ὅτι τὸ ἔργον τοῦ διδασκάλου εἶναι εὐάρεστον! εὐτυχῶς ὁμοῦ δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ πραγματωθῇ· διότι καὶ τὴν τυραννίαν καὶ τὰ δάκρυα, καὶ τὴν ἀνίαν καὶ τὸν περισπασμὸν δύναται ὁ διδάσκαλος ν' ἀποφύγῃ καὶ ν' ἀπολαύσῃ μετὰ τῶν μαθητῶν του, ἀντὶ τούτων, ἡδονὰς τὰς ὑπερτάτας καὶ ἀγνωστάτας· ἐπειδὴ δὲ τῶν ἡδονῶν τούτων οὐκ ὀλίγοι ἐπειράθησαν, δύνασαι καὶ σὺ καὶ πάντες οἱ ἄλλοι νὰ περιποιησῆτε αὐτάς εἰς ὑμᾶς αὐτούς. Εἶναι μὲν ὅροι τινὲς εὐδαιμονίας ἐν τῷ σχολείῳ ὡς καὶ ἐν πάσῃ ἄλλῃ καταστάσει τοῦ βίου· ἂν ὁμοῦ οἱ ὅροι οὗτοι δὲν τηρῶνται, οὔτε εἰρήνην οὔτε ἀνάπαυσιν εἶναι δυνατόν νὰ εὕρη τις ἐν αὐτῷ. Συγχώρησόν μοι νὰ σοὶ ἀπαριθμήσω τινὰς ἐξ αὐτῶν.

Ἄ πρῶτος τούτων εἶναι ἱκανότης τοῦ διοικεῖν διὰ τῶν ἰκανῶν μέσων. Εἶναι δὲ, ὡς εἶδος, ἀνάγκη ν' ἀποφασίσῃ τις νὰ διοικῆ τὸς ἐν τῷ σχολείῳ αὐτοῦ. Τὰ δὲ παιδία σκέπτονται καὶ ἐννοοῦσι πολὺ περισσότερο παρ' ὅσον γενικῶς πιστεύεται· κοινοῦνται δὲ ὑπὸ αἰτίων ὅσον καὶ οἱ ἔφηβοι. Ὅθεν πρέπει νὰ διοικῶνται ὡς ἔγγιστα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον. Ἄν ὁμοῦ ὁ διδάσκαλος παραβλέπων τὴν ἐναργῆ ταύτην ἀλήθειαν, ἐπιμένῃ εἰς τὸ νὰ μεταχειρίζηται τυφλὴν καὶ θηριώδη βίαν, πρέπει νὰ προσδοκᾷ τοὺς καρποὺς τῆς ἀνοίας του, τὴν ἀνησυχίαν, ἀδημονίαν καὶ ἀμηχανίαν. Τὸ κακὸν δὲ δὲν θέλει περιορισθῆ ἕως ἐδῶ· ἀλλ' οὕτω πράττων ὁ διδάσκαλος ἀποφράττει διὰ μιᾶς τὴν πηγὴν τινῶν ἐκ τῶν ὑπερτάτων ἡδονῶν τῶν ὁποίων ὁ ἀνθρώπινος νοῦς εἶναι ἐπιδεκτικὸς. Πάντες μὲν ἀγαπῶσι τὴν ἐξουσίαν, μάλιστα δὲ τὴν ἠθικὴν· ἡ δὲ ἐξουσία τῆς ἐξουσίας ταύτης, ἢν καλοῦμεν ἐπιβροχίαν, εἶναι τοῖς πᾶσιν εὐάρεστος. Ἡ δὲ ἐκ τῆς ἐπιβροχίας ἐπιγιννομένη ἡδονὴ ἀποβαίνει μᾶλλον ἢ ἤττον μεγάλη καὶ ἀξιόλογος κατὰ λόγον τῶν ὑπερβαλλομένων δυσκολιῶν, τῆς ἀξιοῦτος καὶ τῆς εὐφύας δι' ἧς κατορθοῦται· ἐξαρτᾶται λοιπὸν ἐκ τοῦ μείζονος ἢ ἐλάσσονος πλήθους τῶν ἀτόμων ἐφ' ἃ ἐνεργεῖται. Αὕτη ἡ ἐπιβροχία, λέγει ὁ Κύριος Ἄβοττ, ἐνισχύει τὰ σχέδια καὶ τὰς ἐνεργείας τῶν κυβερνήσεων· διότι ὀλίγα μὲν δύναται νὰ ἐνεργήσῃ διὰ τῆς βίας, σχεδὸν δὲ καὶ ἡ δεσποτικωτάτη ἐξουσία πρέπει νὰ ἦναι τεθεμελιωμένη ἐπὶ τῆς ἐπιδεξίῳ διαχειρίσεως τῶν ἀρχῶν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ὥστε νὰ ὀδηγῇ τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὸ νὰ συμπράττωσιν ἐκούσιως εἰς τοὺς σκοποὺς τοῦ ἄρχοντος. Τούτων λοιπῶν τῶν ἡδονῶν ἀπολαύει ὁ ἱκανὸς διδάσκαλος πληρέστατα· διότι τὸ μὲν σχολεῖόν του εἶναι τὸ στάδιον τῶν ἀγῶνων του· τὸ δὲ μέτρον τῆς ἐπιτυχίας θέλει εἶσθαι ἀνάλογον πρὸς τὴν ἐπιτηδειότητα αὐτοῦ καὶ τὴν εὐφύαν εἰς τὸ νὰ εὕρη τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν. Ἐν τῇ ἐπιτυχίᾳ λοιπὸν ταύτῃ εὕρισκε ἀμεσον καὶ δαψιλῆ ἀμοιβήν· διότι τὸ νὰ ὀδηγῇ τις διὰ μόνης τῆς δυνάμεως τοῦ ἰδίου αὐτοῦ νοῦς, ἄλλους ἑκατὸν νόας εἰς ἐκούσιον αἰχμαλωσίαν· τὸ νὰ ὑποχρεώσῃ τὸν δυσήκοον καὶ ἀνήσυχον μαθητὴν εἰς τὸ νὰ ἐκτελῇ τὰ ὠριμα σχέδια καὶ τοὺς σκοποὺς αὐτοῦ· καὶ νὰ πράττῃ ὅλα ταῦτα οὐδαμῶς καταθλίβων τὴν ζωηρότητα οὐδενὸς πνεύματος, ἢ ἐμποδίζων τὴν ῥοὴν φυσικῆς χαρᾶς οὐδ' εἰς μίαν καρδίαν, ταῦτα εἶναι θρίαμβος καὶ χαρὰ ἀνταμειβόντα πλουσιοπαρόπως τοὺς μόχθους καὶ τὰς μερίμνας δι' ἧν κωτωρθώθησαν. Αὗται λοιπὸν αἱ ὀλίγαι παρατηρήσεις ἐξηγοῦσι πῶς ἐννοῶ τὴν ἱκανότητα τοῦ διοικεῖν δι' ἠθικῶν μέσων. Τὸ δὲ περὶ διοικήσεως σχολείου θέλει ἐκτεθῆ ἐν τῇ προσεχῇ ἐπιστολῇ (*).

(*) Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη μεταγλωττίσθησεν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ μεταφραστοῦ, ἐδημοσιεύθη πρὸ τινῶν ἐτῶν διὰ τῆς ἐφημερίδος Νέας Ἑλλάδος καὶ διὰ τοῦ βιβλίου.

Ἄ δὲ δεύτερος ὅρος τοῦ νὰ εὐδαιμονῆ τις ἐν τῷ σχολείῳ του εἶναι ἡ εὐμένεια. Ἄ δὲ περὶ τούτου λόγος τοῦ δόκτωρος Δουάιτ (Dwight) εἶναι καλός. « Ὁ καθιστῶν τὸ παιδίον εὐθυμότερον ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν, εἶναι συνεργὸς τοῦ Θεοῦ. » Τούτο ἐκφράζει τὸ αἶσθημα τὸ πληροῦν τὸ στήθος τοῦ εὐδαιμόνου διδασκάλου. Παρατήρησα δὲ τὴν ἐνεργείαν τῆς οὐρανίου ταύτης ἀρχῆς εἰς περιστάσεις καθ' ἃς δὲν ὑπῆρχεν ἐξωτερικὴ ἀντίληψις. Τινὲς μὲν ἀποροῦσι πῶς δύναται νὰ ἐμμένῃ τις ὅπου ὑπάρχει τοσοῦτον ὀλίγη ἐμψύχωσις· ἡ αἰτία ὁμοῦ εἶναι προφανής· ἀπαρτᾷ τὸ ἔργον του μόνον διότι χαίρει ἐξασπῶν τὰς εὐμενεῖς ἀψιθυμίας του· τὸ δὲ σχολεῖόν του εἶναι τόπος εὐάρεστος εἰς αὐτόν· διότι εἶναι τὸ στάδιον τῶν ἀγαθῶν του σκοπῶν· ὁ τόπος ὅπου τὰ βέλτιστα καὶ κάλλιστα αὐτοῦ αἰσθήματα ἀναπτύσσονται· διεγείρονται δὲ αὐτόθι αἰσθήματα εἰς ἃ ὁ ξένος δὲν δύναται νὰ εἰσδύσῃ· ἡ δὲ πρὸς αὐτὸ σχέσις του διακρίνεται ἀπὸ πάσας εἰς πάντα ἄλλον τόπον ἀνηκούσας· διότι εἶναι τὸ ἴδιον αὐτοῦ κράτος, — ἡ χώρα ἐντὸς τῆς ὁποίας ἡ ἐξουσία αὐτοῦ εἶναι ὑπερτάτη. Ἐκεῖ πᾶν ἄτομον εἶναι ἰδίως αὐτῷ διαπεπιστευμένον· καὶ ἐνῶ καταγίνεται νὰ ἐντυπώσῃ εἰς ἕκαστον τὸν χαρακτῆρα τοῦ νοῦς καὶ τοῦ ἤθους αὐτοῦ, ἀνταμειβεται διὰ τῆς ἰδιαιτέρας ἐκείνης μακρυότητος, ἥτις, ἐνεκα αὐτοῦ τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ἀμεταβλήτως συνοδεύει καὶ αὐτὴν τὴν μεριωτάτην προσπάθειαν τῆς πρὸς τὸν πλησίον εὐεργεσίας. (ἀκολουθεῖ).

ΔΙΑΦΟΡΑ.

Ἄ εἰς τὴν προεδρείαν τοῦ ὑπουργείου κεκλημένος Κύριος Α. Μαυροκορδάτος· ἀφίκετο ἤδη ἐκ Σύρου εἰς Ἀθήνας. Εἰς Σύρον ἔτυχεν ἐπαξίως ἐνθουσιώτους ὑποδοχῆς, ὡς καὶ ἐνταῦθα.

— Ἡ Σεβ. Κυβέρνησις ἔλαβε πάντα τὰ ἐφικτὰ μέτρα εἰς περιορισμὸν τῆς ἐν Πειραιεῖ (κυρίως εἰς τὸ γαλλικὸν νοσηκομεῖον) ἐπισκηψίας θανατηφόρου νόσου χολέρας. Τῷ ἰατροσυνέδριον θέλει δημοσιεύσει, νομίζομεν, φυλλάδιον ὀδηγοῦν τοὺς κατοίκους πῶς δύναται νὰ προφυλαχθῶσιν ἀπὸ τῆς ἐπιδημίας ταύτης, καὶ πῶς προσβαλλόμενοι δύναται προχειρῶς νὰ προλάβωσι τὴν πρόσδον αὐτῆς. Ἀλεξιτήριον κατ' αὐτῆς ἐστὶν ὁ ἐν πᾶσιν εὐταχτος βίος καὶ ἡ εὐθαρσία, ἀγωγὸς δὲ ἡ ἀσωτία καὶ ὁ φόβος.

— Μεγίστην κατέβαλε φροντίδα καὶ δραστηριότητα καὶ ἀκολουθεῖ καταβάλλων ὁ ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν Κύριος Ρ. Παλαμῆδης εἰς καταστολὴν τῆς χολέρας ὅπου ἤδη ὑπάρχει, καὶ προφύλαξιν τοῦ κράτους ἀπὸ τῆς βροτολοιγοῦ ταύτης μαστιγοῦ.

— Οἱ συμμαχικοὶ στόλοι παραπλεύουσι τὸ Κρονστάτνδ ἵνα γνωρίσωσι τὰς διεξόδους αὐτοῦ. Ἀγγλικὴ τις ἐφημερίς, ὁ Θεατῆς, χαριεντιζομένη λέγει, ὅτι δὲν τῇ ἀρέσκουσι τοιαῦτα διαδρασιπαιδῶν θυροκρουσίαι. (runaway knocks).

— Ἡ Ῥωσία φαίνεται περιστελλομένη, οὐδενὸς πρὸς τίνα σκοπὸν ἢ ἐκ τινος ἀφορμῆς σαφῶς γνωρίζοντος.

— Οἱ συμμαχικοὶ στρατοὶ χωροῦσιν, ὑπὸ τὸν Ἠμέρ πασᾶ στρατηγούμενοι, εἰς Δακίαν ἐσθμεραὶ ἐνδοτερον, ἐπιθετικᾶς κινήσεις ἐνεργούντες κατὰ τῶν στρατῶν τῆς Ῥωσίας.

— Γαλλικὸς στρατὸς μεταφέρεται εἰς Βαλτικὴν ἐπὶ Ἀγγλικῶν πλοίων.

— Ἀπειλεῖται κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν προσβολὴ τῆς Σεβαστουπόλεως.

— Τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐξετάσεων τῶν καθ' ἕκαστα γυμνασίων καὶ σχολείων θέλομεν δημοσιεύσει ἀκολουθῶς. Εἰς τὰς περὶ τούτων ἀναφορὰς συνέβησαν φαίνεται πικρατυπίαί τινὲς, ὧν ἡ διόρθωσις ἐπετάχθη, νομίζομεν, ἀρμοδίως.

— Τὸ παράπονον, ὅπερ ἐποιήσαμεν κατὰ δυστρόπων τινῶν συνδρομητῶν τῆς ἐφημερίδος ἡμῶν, δὲν ἀπευθύνεται παντελῶς καὶ πρὸς οὐς δὲν ἐδηλώσαμεν ἐπι τίνι τρόπῳ νὰ πέμψωσιν ἀσφαλῶς πρὸς ἡμᾶς τὴν συνδρομὴν αὐτῶν, προθύμους ἄλλως ὄντας εἰς ἐκπλήρωσιν τοῦ προσήκουτος, ὅτε προσκληθῶσιν.